

Op te bergen
in de band van
30 mei 2001

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de secretaris van de commissie
mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit

gehouden op 7 mei 2001

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Verslag van de vergadering van 2 april 2001	2
Ingekomen stukken	2
IPO-aangelegenheden	2
Rondvraag	2
Toelichting op het rapport Woonverkenningen	
Drenthe 2000-2001	3
Concept-Nota wonen	5
Instelling en Verordening Provinciale	
Commissie Verkeer- en Vervoerberaad	
Drenthe	15
Sluiting	17

STATENCOMMISSIE RUIMTE, INFRASTRUCTUUR EN MOBILITEIT

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit, gehouden op 7 mei 2001 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

F.A.J. Harleman (GroenLinks, voorzitter)
mevrouw J. Alberts (Ouderenpartij)
H. Baas (ChristenUnie)
L. Bomhof (VVD)
J.W.M. Engels (D66)
A. Faber (CDA)
G.A.W. Fonk (VVD)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
K. Jonker (CDA)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
mevrouw J. Medema (OPD)
mevrouw E.H. Mellink (PvdA)
mevrouw N. Nieuwenhuizen (OPD)
A.G.H. Peters (CDA)
S.A. van der Schoot (Ouderenpartij)
J.P. Sluiter (D66)
A. Wendt (ChristenUnie)
mevrouw A. de Widt-Nieuwenhuizen (VVD)

Voorts aanwezig:

S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
Mevrouw G. de Vries-Leggedoor (CDA, gedeputeerde)
J. Kreling (secretaris)
J. Kuiper
H. van Laar
B.J. Harskamp
J.A. Salomé
mevrouw L. de Wit
mevrouw A. Agus
mevrouw I. Nieborg

Afwezig met kennisgeving:

Ch.C. de Haas (OPD)
J. Langenkamp (GroenLinks)
A. Tuparia (PvdA)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering en deelt mede dat de heren Langenkamp en De Haas wegens ziekte zijn verhinderd. De heer De Haas wordt vervangen door mevrouw Nieuwenhuizen.

Mevrouw HUISMAN stelt voor de heer Langenkamp een attentie namens de commissie te doen toekomen.

De heer VAN DER SCHOOT vindt dat ook de heer De Haas hiervoor in aanmerking komt.

De VOORZITTER geeft aan dat het secretariaat een en ander zal regelen.

2. Mededelingen

De VOORZITTER merkt op dat er een brief van het college is binnengekomen over het nieuwe contract met ARRIVA. De brief zal op verzoek van de CDA-fractie deel uitmaken van de agenda van de volgende commissievergadering.

3. Verslag van de vergadering van 2 april 2001

Het verslag wordt conform het ontwerp vastgesteld.

4. Ingekomen stukken

4.1. Brief van gedeputeerde staten van 19 april 2001, kenmerk 16/6.3/2001003194, inzake evaluatie Provinciaal omgevingsplan (POP)

4.2. Brief van gedeputeerde staten van 19 april 2001, kenmerk 16/6.3/2001003194, inzake intensieve veehouderij

De ingekomen stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

5. IPO-aangelegenheden

Van de gelegenheid tot het stellen van vragen over Interprovinciaal Overleg (IPO)-aangelegenheden wordt geen gebruikgemaakt.

6. Rondvraag

De heer BOMHOF stelt voor om de korpschef van de politie Drenthe de volgende commissievergadering uit te nodigen voor een toelichting op het verkeersboetebeleid in relatie tot de verkeersveiligheid. Volgens de evaluatie wordt te weinig prioriteit gegeven en te weinig capaciteit besteed aan snelheidsovertredingen op verkeersonveilige locaties. Elders op de wegen is blijkaar wel voldoende capaciteit.

De VOORZITTER merkt op dat het hier geen provinciale aangelegenheid betreft.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN vraagt zich af of dit onderwerp alleen de verantwoordelijkheid van de korpschef betreft. Als men alle kernen in Drenthe tot 30 km/u-zones maakt, zijn immers veel politieagenten nodig om een en ander te controleren.

Mevrouw MELLINK geeft aan dat de algemene relatie tussen verkeersveiligheid en controle reeds vaker aan de orde is geweest. Het onderwerp past binnen het provinciaal beleid, zonder in gemeentelijke details te treden.

De heer PETERS vindt het raadzaam ook de projectleider van het verkeershandavingsproject uit te nodigen, die immers praktische ervaring met het onderwerp heeft opgedaan.

De heer SWIERSTRA vindt de verkeersveiligheid mede een verantwoordelijkheid van de provincie, ook met het oog op de betrokkenheid van de provincie als wegbeheerder inzake de handhaving. De provincie heeft bovendien het nodige geld in het genoemde verkeershandavingsproject gestoken, waarbij niet alleen de politie maar ook het Openbaar Ministerie betrokken is. Wellicht is het goed om, met het oog op de wens van de commissie, het handavingsproject in een bestuurlijk kader aan een tussentijdse evaluatie te onderwerpen.

De VOORZITTER constateert dat de commissie instemt met dit voorstel. Zo mogelijk zal deze evaluatie reeds in de volgende commissievergadering worden besproken.

7. Toelichting op het rapport Woonverkenningen Drenthe 2000-2010 door de heer J. Brouwer van het Bureau ABF Strategie met gelegenheid voor het stellen van vragen

De heer J. BROUWER legt uit dat naar aanleiding van de nota Mensen, Wensen, Wonen, in opdracht van het college een vergelijkbare studie is gemaakt voor de provincie Drenthe. Er is bij de ontwikkeling van de volkshuisvesting, het woonbeleid, in Nederland een aantal landelijke trends te onderscheiden. Zo is er sprake van een duidelijke omslag van kwantiteit naar kwaliteit, die na 2010 volledig zal zijn. Er wordt dan ook steeds minder geld besteed aan uitbreidingen en het bouwrijp maken van nieuwe gronden. Steeds meer geld wordt aan de bestaande voorraad besteed.

Het woningbehoefteonderzoek, een grootschalige landelijke enquête, maakt bovendien duidelijk dat de kwantitatieve tekorten afnemen. Het kwantitatieve woningtekort voor Drenthe is tevens het laagst in verhouding tot de andere provincies. Daarnaast kunnen toenemende kwaliteitsverschillen of -tekorten worden geconstateerd, ook in Drenthe. Kwaliteit moet worden verstaan in termen van de kwaliteit van de woning, de eigendomsverhouding en de kwaliteit van de woonomgeving.

Naar verwachting zal dit tekort bovendien toenemen, omdat een groot deel van de economische groei van de afgelopen twintig, dertig jaar is opgesoupeerd door een verdergaande individualisering. Voor het woonbeleid betekent dit een toenemend aantal nieuwe huishoudens, omdat mensen vaker en langer alleen wonen en omdat mensen ouder worden. Deze trend lijkt echter om te slaan, wat betekent dat de groei van het aantal huishoudens minder is. Dit houdt bovendien in dat een groter deel van de economische groei bij de afzonderlijke huishoudens terecht komt. Het inkomen per huishouden en daarmee de draagkracht zal naar verwachting behoorlijk stijgen, zelfs bij een bescheiden economische groei. De verschillende woningbehoefteonderzoeken laten een groeiende druk op kwalitatieve uitbreiding zien. Naar verwachting zal die druk eerder groter dan kleiner worden. De omstandigheden voor een kwaliteitssprong zijn overigens momenteel gunstig.

De heer VAN DER SCHOOT vraagt of het een zelfstandige studie betreft of slechts een afgeleide van het VROM-onderzoek.

De heer J. BROUWER merkt op dat de basis-informatie dezelfde is, namelijk die van het woningbehoefteonderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De in de studie opgenomen verwachtingen zijn onafhankelijk totstandgekomen.

Vanaf begin jaren negentig is in de woningbehoefteonderzoeken ook de relatie tussen stad en land en de gewenste omgeving opgenomen. Naast de vraag naar ruimte en groen, zoals die in de jaren zeventig en tachtig groeide, is er dan ook een landelijke tegenbeweging te zien. Het gaat om de vraag naar kwalitatief goed wonen in de stad, een combinatie van nabijheid van voorzieningen en bereikbaarheid van andere steden. Meer in het algemeen gesteld kent de woonvraag, naar kwaliteit en koopwoningen, dus twee toppen: wonen in het groen versus wonen in de stad. Het gevolg hiervan is dat met name veel naoorlogse wijken aan de randen van de steden, in hogere dichtheden en in grote getale gebouwd, tussen wal en schip dreigen te vallen.

De situatie in Drenthe volgt dezelfde lijnen, al zijn zowel de kwantitatieve en de kwalitatieve tekorten minder scherp. Ook de verhouding tussen stad en platteland is minder scherp. De doelgroep van de nota Volkshuisvesting jaren negentig, de sociale volkshuisvesting, concentreert zich dan ook in Drenthe minder in de steden. De vermindering van de doelgroep in de steden van Drenthe, als gevolg van de inkomensstijging, kent echter minder snelheid dan elders. Dit hangt vooral samen met het relatief achterblijven van de kwaliteit van de woningvoorraad. Het verschil tussen de gevraagde en de bestaande kwaliteit is dan ook het grootst in de steden van Drenthe. Er is landelijk, en ook specifiek voor Drenthe, een aantal kansen te onderscheiden. Bij de vraag naar koopwoningen bestaat een behoorlijk aandeel uit zittende huurders die bereid zijn te kopen. Dat percentage is nergens zo hoog als in Drenthe, namelijk 30%. Dat heeft vooral te maken met de kwaliteit van de bestaande huurvoorraad. Een tweede kans biedt de financiële situatie van de corporaties. Een analyse maakt duidelijk dat het eigen vermogen per woning in Drenthe twee maal zo groot is als het landelijk gemiddelde van f 5.000,-- of f 6.000,--. De Drentse corporaties zijn dus kapitaalkrachtiger dan elders. De prognose laat bovendien zien dat de financiële positie de komende jaren nog eens zal verdubbelen. Ook bij de tweetoppige vraag, stedelijk wonen versus groen wonen, verkeert Drenthe in een gunstige startpositie. De kwaliteit van de woningvoorraad is beter dan elders. Ook staat er een aantal investeringen op touw die het

mogelijk maken een kwaliteitssprong in de stad te maken, bijvoorbeeld de aanleg van de Hanzelijn in relatie tot steden zoals Meppel, Hoogeveen en Assen. Een vierde kans is de relatief lage dichtheid in Drenthe. Een analyse van het bebouwd gebied in relatie met het aantal bewoners per hectare laat zien dat Drenthe de laagste dichtheid heeft, wat juist in verstedelijkte gebieden de kans biedt om extra kwaliteit toe te voegen. De (juiste) verhouding tussen het landelijk en het stedelijk gebied blijft hierbij echter een punt van discussie.

Op basis van de genoemde ontwikkelingen en kansen kan ingeschat worden dat er de komende tien jaar de mogelijkheid is voor een behoorlijke kwaliteitssprong. Die moet worden gerealiseerd door het aantal te onttrekken woningen en het aantal te verbeteren woningen aanzienlijk te verhogen en het aantal verkopen te verhogen. Niet de uitbreiding van de voorraad, maar juist de kwaliteit van de bestaande voorraad moet immers aanzienlijk toenemen. Kwaliteit is het item waarop in de komende decennia zal worden geconcentreerd. Wie te lang wacht met investeringen, zie Delfzijl, zal dan ook de consequenties moeten dragen. De kwaliteitssprong is dan ook niet minder dan een noodzaak.

In de studie is een schatting gemaakt van de toekomstige uitbreiding van de woningvoorraad. Grosso modo blijkt een uitbreiding nodig te zijn van 10.000 huizen voor eigen bevolking, 10.000 huizen voor vervangende nieuwbouw en onttrekkingen en 10.000 huizen voor migratie. Bij dat laatste punt is in het kader van het Langman-akkoord een inschatting gemaakt van de migratie als gevolg van de toename van de werkgelegenheid.

De heer VAN DER SCHOOT vraagt of bij de genoemde inschatting ook de ontwikkeling van onder meer de Hanzelijn en de magneetzwefbaan is betrokken.

De heer J. BROUWER legt uit dat als uitgangspunt is genomen de bij het Langman-akkoord afgesproken extra groei van de werkgelegenheid. Daarbij is niet betrokken door middel van welke investeringen die wordt gerealiseerd.

De heer VAN DER SCHOOT stelt vast dat in de analyse wordt geabstraheerd van de

vervoersvoorzieningen, die nodig zijn om werkgelegenheid aan te trekken.

De heer J. BROUWER wijst erop dat het aantal arbeidsplaatsen per hoofd van de bevolking in Drenthe lager ligt dan elders. Dit faseverschil heeft voor een belangrijk deel te maken met een verschil in verstedelijking. In steden maken immers veel meer handelingen deel uit van het economisch verkeer. Een keuze voor werkgelegenheid minus verstedelijking zal inhouden dat er altijd een faseverschil zal bestaan tussen het Noorden en, bijvoorbeeld, de Randstad. Een hoger werkgelegenheidsniveau past vooral bij verstedelijking en steden. In de Vijfde nota op de ruimtelijke ordening extra is gekozen voor het werken met contouren, waarmee Drenthe overigens reeds bekend is. In die nota is een schatting gemaakt van de toekomstige rode en groene oppervlaktes. De omvang van de rode contouren voor de komende twintig tot dertig jaar is erg ruim, vooral omdat die is gebaseerd op allerlei mogelijke claims. De provincie zou dan ook vooral moeten inzetten op het verkrijgen van (door de mensen gevraagde) kwaliteit binnen de contouren.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN wijst erop dat veel huurders niet op woningverbetering zitten te wachten met het oog op eventuele huurverhogingen.

De heer J. BROUWER verwacht dat de eerdergenoemde doelgroep van 40% naar 30% zal dalen. Bovendien is de omvang van de goedkope huur- en koopvoorraad relatief groot.

De heer VAN DER SCHOOT vraagt welke kwaliteitssprong Drenthe moet maken.

De heer J. BROUWER verwijst naar de opgesomde kansen. Een extra kans is de gunstige prijsverhouding, waardoor de bestaande voorraad veelal duurder is dan nieuwbouw. Dit geeft meer mogelijkheden, te investeren in de kwaliteit van nieuwbouw.

De heer VAN DER SCHOOT wijst erop dat starters in Drenthe buitengewoon moeilijk aan een woning kunnen komen. Ook het bouwen voor jongeren en de mensen onder de armoedegrens vormt een probleem. Deze mensen vallen allen buiten de kwaliteitssprong.

De heer J. BROUWER beaamt dit. Na saldering van het aantal mensen in het woningbehoefteonderzoek dat naar een duurdere woning wil vertrekken, blijft in de studie echter een relatief groot aantal goedkope huurwoningen over. De nadruk blijft daarmee in het algemeen liggen bij het kwaliteitstekort.

De VOORZITTER bedankt de heer Brouwer voor de gegeven toelichting.

8. Concept-Nota wonen, toegezonden bij brief van gedeputeerde staten van 28 maart 2001, kenmerk 12/6.1/200100263

Mevrouw MELLINK stelt vast dat de provincie zich steeds meer met het woonbeleid bemoeit.

Volgens de nieuwe Woonwet moet de provincie dan ook een woonvisie vaststellen en deze afstemmen met de gemeentelijke visies. Het gaat dan vooral om de kwaliteit van het wonen en de koppeling tussen woonmilieudifferentiatie en stedelijke vernieuwing, ingebed in een ruimtelijk-economische ontwikkelingsvisie. Drenthe kent daarbij reeds het POP als ijkpunt. Met de nieuwe Woonwet krijgt de provincie tevens een aanwijzingsbevoegdheid voor onderwerpen en onderbouwing van prestaties. De opstelling van het concept-Nationaal akkoord wonen is daarbij wat verbazend, omdat daaraan slechts de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de woningbouwcorporaties en de minister deelnemen. Het IPO is daar niet bij.

De vraag naar woningen zal blijven toenemen, zodat de beschikbare ruimte schaarser wordt. Een provinciale woonvisie moet dan ook bijdragen aan een goede afstemming van woon- en ruimtelijke kwaliteit. Dit vraagt om regionaal denken en een regionale afstemming. In

Drenthe gaat het in dit verband om de kernzones en het platteland. In aansluiting op de IPO-aanbeveling terzake moet de provincie ook bij de factor wonen meer zijn dan slechts een regisseur. Tijdens de begrotingsbehandeling vorig jaar heeft de PvdA-fractie de problematiek van de huisvesting van ouderen, jongeren en gehandicapten aangesneden. Hiervoor moet een oplossing gevonden worden in de kernen, zonder dat dit ten koste gaat van de beperkte nieuwbouwmogelijkheden. De conceptnota valt dan ook in goede aarde.

De concept-Nota wonen is gebaseerd op de groei van de bevolking en de mogelijkheden om binnen

het POP oplossingen te vinden. Daarbij is gekozen voor woningconcentratie in de streekcentra en een beperkte groei in de hoofdkernen. In de nota wordt echter aangegeven dat er, in afwijking van deze lijn, extra wordt gebouwd in deze kernen. Met de voorgestelde extra bouw in het landelijk gebied kan bovendien leegstand ontstaan in de steden, met name bij de bouw voor ouderen of senioren. De HEMA-steden (Hoogeveen, Emmen, Meppel, Assen) zijn toch niet voor niets als concentratiegebied aangegeven? De mogelijkheden van de conceptnota Wonen voldoen aan de verwachtingen. Dat neemt niet weg dat er extra aandacht moet komen voor monitoring op de genoemde punten.

In de nota is sprake van een ontspannen woningmarkt, terwijl de berichten zijn dat het aantal inwoners in Drenthe fors toeneemt en ook in de toekomst verder zal toenemen. Ook informatie van enkele woningbouwcorporaties wijst anders uit. De markt is ontspannen voor grote gezinswoningen, maar gespannen in geval van kleinere, betaalbare woningen. Ook bestaan er verschillen per regio en stad, zodat er in Emmen grote gezinswoningen leegstaan terwijl daarvoor in Assen een wachtlijst bestaat. In Emmen zijn er bovendien veel woningzoekenden in de so-ciale sector. Samen met de tekorten aan woningen voor zorginstellingen is er dus geen sprake van een ontspannen beeld. Waarop heeft het college zijn verwachtingen gebaseerd?

In de nota wordt voorgesteld om tot en met het jaar 2005 genoeg te nemen met een eenvoudig woonplan van de gemeenten om in aanmerking te komen voor toewijzing van extra woningen uit de knelpuntenpot. Met een dergelijke overgangperiode kan worden ingestemd. Een goede afstemming van woon- en ruimtelijke kwaliteit heeft echter alleen kans van slagen vanuit een brede visie op kwaliteit van het wonen. Gemeentelijke woonplannen zijn daarbij onontbeerlijk. Na het jaar 2005 moeten dan ook alle gemeenten verplicht worden een allesomvattend woonplan op te stellen, gericht op hoogwaardige woonkwaliteit en de woonwensen van de consument. In een woonplan moet daarnaast het volgende aan de orde komen: regionale afstemming, voorrangbeleid voor starters, een substantieel deel betaalbare woningen in de huur- en koopsector en kwaliteitsverhoging inzake ruimte en inpassing in de omgeving. Hierbij kan verwezen worden naar bladzijde 9 van de nota, met aandacht voor

herstructurering van bestaande woonwijken, landschappelijk bouwen in de steden en de beoordeling van woonkwaliteit in de bestemmingsplannen. Ook duurzaam bouwen, een verkeers veilige woonomgeving en een antispeculatiebeding zijn criteria die aan de orde moeten komen in de woonplannen. Deze laatste voorwaarde moet overigens reeds nu opgenomen worden in de eenvoudige woonplannen tot en met het jaar 2005. Meer in het algemeen moeten gemeenten beloofd worden naar inzet. Gemeenten die, na het jaar 2005, een woonplan indienden volgens de eerdergenoemde criteria mogen aanspraak maken op extra woningen, vanzelfsprekend met inachtneming van de doelstellingen van het POP.

De heer JONKER vraagt zich af wat er gebeurt als alle gemeenten een goed plan indienen. Wie gaat die tombola betalen?

Mevrouw MELLINK antwoordt dat de provincie een en ander zal moeten betalen. Ook een premie op bovenlokale samenwerking moet mogelijk zijn. Tevens moet goedkeuring van bestemmingsplannen versneld worden voor gemeenten met een goed onderbouwd woonplan. Er moet speciale aandacht blijven voor starters op de woningmarkt. De laatste jaren zijn de prijzen van koophuizen immers schrikbarend gestegen. De oplossingen van de provincie: schuiven door gemeenten met woningen tussen hoofdkernen en kleine kernen en extra woningen uit de knelpuntenpot, bieden enig soelaas. De gemeenten zullen echter snel moeten komen met verdere creatieve oplossingen om betaalbare woningen ter beschikking te stellen. Ook hierbij is een woonplan een goed hulpmiddel. Een voorbeeld van een creatieve oplossing is het experiment van de gemeente Oldenzaal. Daarin krijgen mensen die een nieuw huis willen bouwen voorrang bij de uitgifte van de kavels indien zij een voor een starter betaalbare woning achterlaten. Hier ligt een rol van de provincie om de gemeenten terzake te "pushen". Is het college hiertoe bereid? Op bladzijde 9 van de nota wordt ingegaan op de rol van de provincie. Die rol kan versterkt worden door ook de functie van controleur toe te voegen. Bladzijde 17 laat zien dat bij de toepassing van de knelpuntenpot ook woningen voor ouderen worden genoemd. Veel ouderen willen en kunnen in hun woningen blijven wonen na enige

aanpassing. Ook hiervoor moet een beroep gedaan kunnen worden op de knelpuntenpot. Op diezelfde bladzijde blijkt dat woningbouw niet meetelt in geval van vervanging van gesloopte woningen door nieuwbouw tot hetzelfde aantal. Herstructurering moet echter gestimuleerd en beloofd worden. Dat is mogelijk door het aantal contingenten hetzelfde te laten, ook al zijn er meer woningen op een stukje grondgebied gebouwd. De verbouw van boerderijen komt aan bod op bladzijde 18. Bij verkoop van boerderijen zullen de prijzen echter zo hoog liggen dat verbouw van deze boerderijen geen betaalbare woningen zal opleveren. Is dit daarmee een realistische oplossing?

De heer FONK noemt de conceptnota overzichtelijk, goed onderbouwd en afgestemd met de provincie Groningen inzake de Regiovisie Assen. Het stuk is echter ook wat vrijblijvend en kan hier en daar beter worden uitgewerkt. In de conceptnota staat het woonplan centraal, op basis waarvan gemeenten aanspraken kunnen maken op de 1.650 extra wooncontingenten die vrijkomen tot en met het jaar 2005. In de periode tot en met het jaar 2010 zijn dat er 2.350. Daarbij is aangegeven hoe het college de verdeling van de contingenten ziet en voor welke doeleinden er tot en met 2005 extra woningen beschikbaar worden gesteld. Daarbij gaat het om woningen die wel en woningen die niet meetellen volgens het POP. Rond het jaar 2005 zal er bovendien een nieuwe nota verschijnen over dan relevant geachte doeleinden. In de provinciale nota moeten echter de wensen van de burger, meer kwaliteit en variatie, beter aan bod komen. De items van de nota Mensen, Wensen, Wonen van staatssecretaris Remkes krijgen te weinig uitwerking. Ook de provincie moet aangeven voor de toekomst meer kwaliteit en persoonlijke invulling bij woningbouw te willen zien. Het moet gaan om: meer experimenteel bouwen, exclusief wonen met meer ruimte, goede inpassingen in het landschap en duurzame woonomgeving. Bovendien zijn meer luxere huurwoningen voor ouderen van belang. Er moet dan ook meer overgelaten worden aan het particulier opdrachtgeverschap, waarbij de welstandscommissie zich moet beperken tot een architectonisch oordeel. Dergelijke elementen moeten daarnaast als toetssteen worden gebruikt bij de goedkeuring van woonplannen en het toewijzen van contingenten.

Uit de nota blijkt een onderwaardering van de transformatieopgave. Het college is toch duidelijk dat door de dalende leegstand van sociale huurwoningen een groot knelpunt zal ontstaan bij tijdelijke huisvesting? Dit zal toch leiden tot vertraging van realisatie van de transformatieplannen? Als deze belangrijke opgave niet binnen vijf jaar valt te realiseren, moet dit overigens gevolgen hebben voor het toewijzen van contingenten. Dat geldt ook voor andere situaties waarin gemeenten hun woningbouwtaakstelling van het woonplan niet kunnen realiseren, zie 3b, op pagina 32. De realiteitswaarde van de woonplannen moet dan ook kritisch worden bekeken. Desnoods moet een veto worden uitgesproken om niet-realistische claims op grote contingenten te voorkomen. De benadering van extra contingenten moet overigens ook gelden voor ISV-gemeenten (investeringsbudget stedelijke vernieuwing) die reeds een ontwikkelingsplan bij hun college hebben ingediend.

De doorkijk naar het jaar 2010 in de conceptnota is zeer speculatief vanwege de grote dynamiek op de woningmarkt, mede veroorzaakt door ontwikkelingen als de Hanze- en Zuiderzeelijn. Een dergelijke analyse kan dan ook beter pas over vijf jaar aan bod komen.

De definitie van starters op de woningmarkt moet overigens breder worden getrokken. Het kan zowel om jongeren als ouderen gaan die voor het eerst een bepaald segment van de markt betreden. Ook jongeren van elders kunnen voor een extra kwaliteitsimpuls zorgen in een open Drentse gemeenschap. Mensen mogen overigens best een flink deel van het inkomen aan wonen besteden. Het bij voorrang vergeven van goedkope kavels aan Drentse starters, die vervolgens het huis voor een forse marktprijs kunnen verkopen, is dan ook niet aan de orde. De rode contouren van de Vijfde nota op de ruimtelijke ordening, waarvan de noordelijke provincies verklaard tegenstander zijn, vormen een bedreiging. Deze kunnen leiden tot verdichting van de open ruimte in de dorpen en daarmee tot een mindere omgevingskwaliteit. In de conceptnota wordt enerzijds gesteld dat uitvoering zal plaatsvinden in de geest van het POP terwijl anderzijds wordt gesuggereerd dat wordt gewacht op de besluitvorming rond de Vijfde nota. De provincie moet echter onomwonden voor het POP en daarmee voor de eigen contouren kiezen.

Rondom het permanent bewonen van recreatiewoningen moet er sprake zijn van duidelijke regelgeving en consequente handhaving. Bij verdeling van de woningcontingenten moet het college dan ook meewegen of gemeenten ernst maken met handhaving van de bestemmingsplannen op dit punt. Gemeenten die niet tot het uiterste willen gaan om permanent gebruik tegen te gaan of die recreatiewoningen met permanent gebruik niet willen toevoegen aan het woningbestand, moeten minder extra woningen toebedeeld krijgen uit de knelpuntenpot.

Wonen is een primair recht van de mens. Het beleid van de conceptnota kan ingrijpen in de directe woonomgeving. De burgers moeten dan ook hun zegje kunnen doen. Het college zou het onderwerp geschikt moeten achten voor een provinciale discussieronde, volgens de lijnen van de interactieve communicatie met de Drentse bevolking van Provincies-van-de-toekomst.

De heer ENGELS vraagt een oordeel over het PvdA-voorstel om goed gedrag van gemeenten bij het opstellen van woonplannen te belonen. Wat betekent de verdediging van de POP-contouren voor de beoordeling van de, inzake contouren nogal relativerende, Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)-brief in Interprovinciale Statencommissie (Ipsc)-verband?

De heer FONK stelt vast dat Drenthe reeds over contouren beschikt. De ruimere taakstellingen binnen de rode contouren zullen de druk op de ruimte vergroten. Daarom moet vooralsnog geen concessie worden gedaan op dit vlak. Ook het PvdA-voorstel kan overigens extra druk op de openbare ruimte inhouden.

Mevrouw MELLINK geeft aan dat het POP voldoende mogelijkheden biedt voor woningbouw, met name in de concentratie- en kernzonegebieden.

De heer PETERS stipt aan dat de provincie Drenthe sinds 1998 het veelbesproken POP kent, een levend document. In dit kader is onlangs de eerste omgevingsbalans verschenen, een toetsing van beleid en uitvoering met het oog op de evaluatie. Daaruit blijkt dat de leeftijdsopbouw van de Drentse bevolking per 1 januari 2000 een aantal verschuivingen laat zien ten opzichte van de verwachtingen van 1995. In de nota Mensen, Wensen en Wonen is bovendien uitgegaan van

een hogere woningbehoefte voor Drenthe dan de provincie heeft aangegeven. In reactie daarop heeft de provincie onderzoek laten verrichten dat uitwijst dat de behoefte 4.000 woningen hoger ligt, zodat het aantal te bouwen woningen tot het jaar 2010 uitkomt op 20.000. Het college heeft dan ook goed en snel op de zaken ingespeeld, ook door middel van de bespreking van de conceptnota. De voorgestelde keuze om de bedoelde 4.000 woningen in een knelpuntenpot te stoppen is aansprekend, evenals de voorgestelde verdeling over de doeleinden: ouderen, jongeren, zorg en verbouwmogelijkheden voor boerderijen. Er zullen vooral appartementen in dorps- en stadscentra moeten worden gebouwd om aan de behoefte van ouderen tegemoet te komen. Er moet dan ook eerst sprake zijn van een duidelijke herstructurering alvorens over te gaan tot uitbreiding.

Aan woon- en leefomgeving mogen hoge eisen worden gesteld. De gemeenten moeten handen en voeten geven aan het begrip Duurzame woonkwaliteit. De burgers moeten zich veilig voelen. Ook moeten de voorzieningen goed bereikbaar zijn en is aandacht geboden voor de verkeersveiligheid. Naast de kwaliteit van individuele woningen gaat het vooral om de belevingswaarde van de omgeving. Samenwerkingsverbanden zoals in het project Stadslandschap Assen-West verdienen navolging. Kwaliteit komt boven kwantiteit, ook als dat iets moet kosten.

Toepassing van een beeldkwaliteitsplan, opgesteld door een bekwaam architect en langs democratische weg vastgesteld, biedt daarbij de garantie voor een kwalitatief goede omgeving. Het leidt op den duur tot betere en meer samenhangende kwaliteit dan via adviezen van de welstandscommissie kan worden verkregen. Wat heeft het werk van dergelijke commissies in de laatste vijftien jaar überhaupt aan de kwaliteit van de bebouwde omgeving in Drenthe toegevoegd? Experimenten met welstandsvrij bouwen, waarbij de bewoners betrokken zijn, kunnen in dit verband de opmaat vormen voor een discussie over de functie van de welstandscommissie.

De gemeenten moeten in hun woonplannen aangeven welke knelpunten er zijn, waarbij een afweging gemaakt moet worden tussen herstructurering en uitbreiding. Ook moet worden aangegeven wat te doen met de voorraad sociale huurwoningen. De woonverkenningen Drenthe 2000-2010 laten zien dat veel naoorlogse wijken, waarin huizen en omgeving minder voldoen aan

de huidige eisen, een moeilijke positie krijgen op de woningmarkt.

Op pagina 19 van de conceptnota staat dat gemeenten starters goedkope kavels kunnen aanbieden, met in de koopcontracten eventueel een clause om misbruik te voorkomen. De Wet bevorderingen eigenwoningbezit biedt daarnaast mogelijkheden om het bedoelde bezit te bevorderen door middel van koopsubsidies, parallel aan de bestaande huursubsidies. De provincie moet gemeenten aansporen om dergelijke regelingen toe te passen, wat in de conceptnota sterker kan worden aangezet. De conceptnota biedt kwaliteit, transparantie, klantvriendelijkheid en een hoog democratisch gehalte. De provincie zal naast deze mooie woorden ook een financiële inspanning moeten leveren. Welke middelen zijn hiervoor beschikbaar?

De heer KUIPER merkt op dat de conceptnota uitgangspunten biedt voor nieuw beleid en tevens een aantal belangrijke inhoudelijke en procedurele elementen bevat. Het gaat immers om kwaliteit, aanpassing aan het bestaande landschap, duurzaamheid en het betrekken van de burgers bij de uitwerking. Tevens neemt de provincie een regierol op zich en worden er mogelijkheden geboden om aanpassingen te plegen en de gemeenten te begeleiden.

De relatie tussen de provincie en de gemeenten mag echter iets duidelijker tot uitdrukking komen in de conceptnota. Hierbij mag het voorbeeld van Borger-Odoorn dienstdoen. Als deze gemeente vaststelt dat het bouwen van een aantal woningen kwalitatief niet past in een bepaald dorp, alhoewel het POP stelt dat daar gebouwd moet worden, is er sprake van een duidelijke inperking. Juist het geopperde woonplan, inclusief richting, doelgroepen, type woningen, kwaliteit en duurzaamheid, kan hierbij uitkomst bieden. Er moet immers ook in andere stukjes van een gemeente gemotiveerd gebouwd kunnen worden. In paragraaf 3.2 wordt gesteld dat de aanleg van een hogesnelheidslijn (HSL) effecten zal hebben voor de werkgelegenheid en het bouwen in het Noorden. Daarbij wordt niet gemeld dat een en ander voor Noord-Drenthe wellicht negatieve effecten zal hebben. Wat is de opstelling van het college op dit vlak?

Bij de toepassing van de knelpuntenpot moet veel aandacht gegeven worden aan de starters op de woningmarkt. Ook de verschillen tussen de regio's moeten daarbij betrokken worden. De duidelijke

richting inzake de verbouwing van boerderijen wordt gewaardeerd.

Voor een nieuw beleid is overigens nog meer nodig. Er moet een volgordekeuze worden gemaakt: verdichten en compacter bouwen, inbreiden op bestaande locaties en dan pas bouwen in nieuwe gebieden. Een randvoorwaarde is dat er variatie in bouw moet plaatsvinden. Het bovenop het POP-aantal gekozen aantal van 4.000 extra woningen valt in goede aarde. Dan moeten echter wel de gestelde randvoorwaarden nageleefd worden. Bovendien moet een duidelijke keuze voor herstructurering worden gemaakt. De provincie moet een rol vervullen bij de handhaving van door gemeenten gekozen beleid. Dat kan gebeuren in de vorm van consequente begeleiding of meer restrictieve maatregelen. In de nota wordt een goede keuze gemaakt inzake duurzame woonkwaliteit, zodat technisch duurzame kwaliteit geleverd zal kunnen worden. Het moet duidelijk zijn dat duurzaamheid zowel duurzaamheid van materialen omvat als het lang meegaan van een woning. Ook bij de sociale omgeving moet overigens het begrip Duurzaamheid betrokken worden. Duurzaamheid bij bouwen moet als een speerpunt geformuleerd worden, conform het bestuursprogramma. Daarbij moet opgemerkt worden dat de technische mogelijkheid bestaat voor het combineren van elektriciteit en warmte in de huizenbouw. Opwekking van energie in huizen, ook kleinschalig, kan door middel van warmtekrachtkoppeling en warmtepompen plaatsvinden. Op dit vlak kan de provincie actieve voorlichting verstrekken. Ook als gemeenten hierbij een keuze maken, moet de provincie de gemeenten vervolgens houden aan dat beleid, inclusief formulering van de handhaving.

De heer FONK vraagt een verduidelijking van het voorbeeld van de gemeente Borger-Odoorn.

De heer KUIPER legt uit dat het erom gaat een gemeente te activeren om een soort gemeentelijk POP te maken, inclusief een gemotiveerde toewijzing naar plekken in een dorp waar gebouwd kan worden, binnen de randvoorwaarden van het POP.

De heer FONK stelt vast dat volgens dit idee een lichte verschuiving binnen een gemeente met kleine contingenten mogelijk is om op de lokale behoefte in te spelen.

De heer ENGELS noemt de conceptnota, inclusief het rapport over de woonverkenningen, een verrijking van de discussie over de mogelijke herziening van het POP. Daarbij is de sterke nadruk op een kwaliteitsomslag interessant en belangwekkend. Ook het aspect van de duurzaamheid is aansprekend, evenals de nadruk op zeggenschap voor de burger. Het VVD-idee om hiermee interactief aan de slag te gaan, is dan ook prima. Ook het vandaag geopperde instrument van het beeldkwaliteitsplan kan goede diensten verlenen.

De conceptnota noemt allerlei knelpunten op die door de gemeenten worden gesignaleerd. Die sluiten echter meer aan bij de oude, kwantitatieve manier van behoeftepeiling dan bij de nieuwe kwaliteitsaanpak. De keuze voor een knelpuntenpot met 4.000 extra woningen is in dit verband niet verrassend. De onderbouwing van dat aantal behoeft overigens enige relativering. Het ABF-rapport is immers gebaseerd op schattingen. Bovendien wordt de onderbouwing mede ingegeven door allerlei politieke wensen. Het is overigens van belang dat de provincie nauwkeurig de verlanglijstjes van de gemeenten toetst. In dat verband moet ook bedacht worden dat het door de provincie opvoeren van specifieke doelgroepen moeilijk geobjectiveerd kan worden. Zo wordt de nadruk op de starters op de woningmarkt op geen enkele wijze empirisch onderbouwd. Dit lijkt dan ook meer het gevolg van het politiek knuffelen van deze doelgroep door de PvdA.

Mevrouw MELLINK benadrukt dat wie goed luistert naar de gemeenten de problematiek van de starters duidelijk zal worden. De gemeenten weten overigens goed wie onder starters moeten worden verstaan.

De heer ENGELS vraagt zich af wat de basis is voor de nieuwe positie van Coevorden, gepromoveerd tot een soort HEMA-gemeente. Hoe hard is de toezegging op bladzijde 9 van de conceptnota dat de provincie onverminderd kan blijven doorgaan met het beschermen van waardevolle cultuurhistorische elementen, natuur en landschap, met behulp van contouren? Volgens de heer Brouwer zijn de POP-contouren niet erg krap. Hoe hard vult de provincie de regierol in als het gaat om kwalitatief en duurzaam bouwen, zowel van woning en omgeving? In hoeverre is het formuleren van een nieuw

kwantitatief richtpunt, de knelpuntenpot, te rijmen met de analyse van het rapport dat de provincie niet moet sturen op aantallen woningen en contouren? Hoe moet de uitspraak van gedeputeerde Weggemans, dat gemeenten een draai om de oren moeten hebben omdat deze een aantal specifieke doelgroepen te weinig bieden, gezien worden in verband met de rol en positie van de eerstverantwoordelijke gedeputeerde?

Mevrouw MEDEMA merkt op dat de conceptnota vermeldt dat tot het jaar 2010 20.000 nieuwe woningen nodig zijn in Drenthe, 4.000 meer dan in het POP worden genoemd. Voor de verdeling van deze woningen is een knelpuntenpot ingesteld, waarop gemeenten aanspraak kunnen maken middels onderbouwde aanvragen. Hoeveel van de 1.650 woningen die tot het jaar 2005 beschikbaar komen, zijn aangewezen voor een van de doelgroepen, de starters? Het is van groot belang dat starters kansen krijgen om in aanmerking te komen voor een bouwkaai of een woning. De enorm gestegen prijzen en de migratie van buiten Drenthe spelen een belangrijke rol bij de beperkte kansen die starters hebben op de huidige markt. Voor behoud en versterking van dorpsgemeenschappen moeten echter jongeren worden behouden. Economisch, sociaal en cultureel dragen starters en/of jongeren bovendien bij aan een gevarieerde bevolkingssamenstelling. Er moet voor gewaakt worden dat de Drentse dorpen in de toekomst hoofdzakelijk worden bewoond door gepensioneerde ouderen. De conceptnota draagt het verschuiven van woningen tussen hoofdkernen en kleine kernen en het terugbouwen van meer woningen op eenzelfde plek als mogelijke oplossingen aan. Beide zijn uitstekende ideeën, die echter niet ten koste mogen gaan van het woningcontingent. Bovendien moeten de essen in de Drentse dorpen verschoond blijven van bebouwing. Een andere oplossing is het maken van afspraken door woningbouwcorporaties over het aanbod van sociale koop-/huurwoningen. In dit verband moeten er duidelijke regels worden opgesteld voor starters. Daarnaast moeten gemeenten, zoals in de conceptnota vermeld, starters goedkope kavels aanbieden onder bepaalde voorwaarden. Een ander belangrijk en prima instrument in de conceptnota is de koopsubsidie. Hoeveel starters hebben er tot nu toe van deze regeling gebruikgemaakt? Om jongeren voor de dorpen te behouden, moet overigens zeker een voorkeursbeleid worden

toegepast. Daarbij moet economische, sociale en culturele gebondenheid een rol spelen. Jongeren die in een dorp zijn opgegroeid, moeten de kans krijgen om daar te blijven wonen. De provincie moet bij dit alles een actieve rol spelen, met name bij het opstellen van een juridisch raamwerk voor een voorkeursbeleid zodat de gemeenten geen afzonderlijke regels hoeven op te stellen. De conclusies inzake woningbouw voor migranten in het onderzoek Woonverkenningen Drenthe 2000-2010 worden onderschreven. Extra arbeidsplaatsen geven nieuwe spanningen op de woningmarkt. Mensen van buiten de provincie willen juist landelijk wonen. Jongeren maken dus nauwelijks kans om aan een woning te komen. Gezien de huidige economische situatie is het waarschijnlijk niet verstandig om migratie naar Drenthe actief te bevorderen. Men kan beter proberen om de inwoners van Drenthe een goede woonomgeving te bieden, inclusief extra mogelijkheden voor starters.

De heer PETERS vraagt waaruit blijkt dat mensen van buiten de provincie niet kiezen voor het wonen in de grote kernen van Drenthe.

Mevrouw MEDEMA wijst erop dat in het onderzoek Woonverkenningen Drenthe 2000-2010 staat dat zij eerder voor wonen in het landelijk gebied kiezen dan voor wonen in de grote kernen. Het permanent bewonen van recreatiewoningen in het landelijk gebied heeft niet de voorkeur.

Mevrouw NIEUWENHUIZEN wijst erop dat sommige gemeenten reeds woonplannen hebben, bijvoorbeeld in de vorm van een Huisvestingsnota. Uit het onderzoek blijkt dat er leegstand bestaat in de huursector. Het moet dan gaan om duurdere huurwoningen. Andere berichten wijzen er immers op dat er in de huursector een toename van de wachtlijsten te zien is. Plannen inzake de woningbouwverdeling moet dan ook plaatsvinden aan de hand van actuele cijfers. Het ware goed als de conceptnota ook wordt toegezonden aan de Federatie van Huurdersverenigingen in Drenthe en de Woonbond, zodat deze instanties eveneens hun inbreng kunnen plegen. Op pagina 7 staat dat de provincie Groningen een nota Bouwen en wonen heeft gepresenteerd waarin blijkbaar de provincie Drenthe een hogere woningbouwopgave krijgt. Moet de provincie Drenthe de problemen van de provincie Groningen oplossen?

De heer WENDT merkt op dat de woningmarkt enorm in beweging is en dus vraagt om het voortdurend bijschaven van ingenomen standpunten. Bovendien is de terugval in de economische groei van enorme invloed. Het tijdstip van verschijnen van de conceptnota is niet ideaal. Het betekent immers dat de reacties van de gemeenten moeten binnenkomen in de zomermaanden, wat alertheid inhoudt van die kant. De gemeenten moeten bovendien met een degelijk woonplan komen voor 1 januari 2002. Is het tijdspad niet wat krap bemeten?

Op bladzijde 13 van de conceptnota is te lezen dat Emmen en Hoogeveen bij de bouw achterlopen bij de POP-uitgangspunten. Hoogeveen telt ook dit jaar weer minder inwoners dan het jaar ervoor. Toch wil de provincie deze gemeente terecht extra laten bouwen. Valt een en ander echter met elkaar te rijmen? Waarom blijven overigens twee van de HEMA-kernen achter? In geval van grondgebrek zal ook extra toewijzing niet tot kwaliteit leiden. Als er sprake is van een te trage herstructurering moet er worden ingehaald. Waar wil de provincie extra laten bouwen? Sinds de herindelingen kennen de kernen Emmen en Hoogeveen immers veel kleine kernen.

Op bladzijde 18 staat dat eventueel meer dan 450 woningen aan de zeven plattelandsgemeenten worden toegekend met als leidraad de woonzorg. Komt daarmee de leidraad van de concentratiegedachte volgens het POP niet in het gedrang? Hoe om te gaan met het dilemma open ruimte versus woonzorg versus contouren versus een hogere versnelling van de herstructurering? Hoe hard is daarnaast het POP-beleid inzake het permanent bewonen van recreatiewoningen? Wordt ook hier gekozen voor gedogen?

Op bladzijde 19 valt te lezen dat er een startersknelpunt bestaat, ondanks dat de vraag van de starters afneemt. In hoeverre is te voorkomen dat anderen dan de doelgroep bepaalde woningen betrekken? De provincie heeft toch weinig invloed op jongeren die massaal koopwoningen kopen die bedoeld zijn voor ouderen?

Wat is overigens de reactie van het college op de opmerking van de gemeente Emmen, dat gemeenten naar eigen inzicht knelpunten moeten oplossen conform de POP-methodiek?

De heer VAN DER SCHOOT wil in het kader van een kosten-batenanalyse weten wat de kosten zijn van het met de conceptnota samenhangende ABF-onderzoek.

Doel van de concept-Nota wonen is om de gemeente houvast te bieden bij de invulling van het woonbeleid. Eenzelfde houvast moet echter starters, vooral jongeren, worden geboden. De verminderde vraag kan immers inhouden dat men gedemotiveerd raakt. Houvast moet ook worden geboden aan eenverdieners, ouderen die een aangepaste woning wensen en dorpen die door het POP op slot zijn gedaan.

De provincie benoemt zich wederom tot regisseur, maar schuift elke verantwoordelijkheid direct af naar de gemeenten. Sturing vraagt toch ook om verantwoordelijkheid voor het eindresultaat? Dat wordt echter node gemist in de conceptnota. Helaas wordt er ook aan andere belangen inzake wonen en bouwen geen aandacht besteed. Volgens de woningmarktverkenningen heeft Drenthe overschotten in de sociale huursector. In Assen zijn er echter wachtlijsten op dit punt. Meer in het algemeen blijft het bij die constatering. Wat is echter de oorzaak? De armoedegrens en de duizenden mensen die in de minimumloonsfeer leven? Dat is toch interessant voor een nota over wonen?

Herijking van het POP zal ongetwijfeld meer ruimte voor de dorpen moeten bieden en dus de concentratie op de steden moeten aantasten. De kernthema's van de nota Mensen, Wensen en Wonen verdienen echter waardering en uitwerking. Woongenot is immers meer bepalend voor welzijn dan het werk of de afstand tot het werk. Dit element mag dan ook meer aandacht krijgen in de nota.

In de conceptnota ligt te veel nadruk op de grote kernen. Er blijven 450 woningen over voor de overige zeven gemeenten. Tevens is onbegrijpelijk dat 8.200 huurwoningen moeten worden gesloopt om door koopwoningen te worden vervangen. Moet bij deze woningen niet worden geïnventariseerd of deze met enige aanpassing een aanbod kunnen vormen voor starters, eenverdieners, ouderen en mensen op het minimumniveau?

Op bladzijde 19 staat dat het "soms" moeilijk is voor starters om een woning te krijgen. De rol van de rijke grondbedrijven van de gemeenten moet in dit kader worden onderzocht, met name inzake prijsopdrijving en kunstmatige schaarste. Dit kan interessante resultaten opleveren.

Veiligheid is een sociale component en een belangrijk aspect bij herstructurering of nieuwbouw, aldus de nota. Kan het college deze opmerking getalsmatig effectueren?

Mevrouw DE VRIES geeft aan dat de aanleiding voor de concept-Nota wonen lag in de hogere woningbehoefte voor Drenthe in de nota Mensen, Wensen, Wonen, terwijl het Ministerie van VROM oordeelde dat Drenthe een derde te veel zou willen bouwen. Bovendien is bij de evaluatie van het POP nadrukkelijk een aantal knelpunten naar voren gekomen, gedekt door de knelpuntenpot van de conceptnota.

Het is correct dat daarbij niet wordt aangegeven hoeveel huizen aan, bijvoorbeeld, starters worden toebedeeld. Dat zal ook pas blijken uit de knelpunten die de gemeenten zullen aandragen in de woonplannen. Starters hoeven overigens niet altijd met nieuwbouw geholpen te worden. Het verbouwen van een bestaande boerderij tot verschillende appartementen kan ook een oplossing bieden.

Het extra bouwen in de kernen lijkt zich moeilijk te verhouden tot de concentratiegedachte van het POP. In de conceptnota blijft de grondgedachte van de concentratie echter overeind. Deze wordt volgens de POP-evaluatie overigens ook door de gemeenten niet ter discussie gesteld. Ook de analyse van het ABF-rapport tast deze gedachte niet aan. Vandaar dat gekozen is voor de verdeling van de woningen tussen de HEMA-gemeenten en de plattelandsgemeenten. De verdeling mag overigens niet statisch zijn, omdat problemen ten aanzien van woon of zorg aanleiding tot verandering kunnen geven.

De stelling van een ontspannen woningmarkt is gebaseerd op het onderzoek van ABF. De term ontspannen sluit echter niet uit dat bepaalde onderdelen van de woningmarkt gespannen zijn. In het kader van herstructurering kan er overigens behoefte blijken aan juist het goedkopere segment wonen. Ook kan blijken dat bewoners tevreden zijn met hun woningen, zodat deze niet snel voor herstructurering in aanmerking zullen komen. Herstructurering moet staan voor het bouwen voor wensen van mensen. De te bouwen huizen moeten gewoonweg aftrek vinden.

De woonplannen na het jaar 2005 zullen uitgebreid zijn en moeten aspecten zoals kwaliteit en duurzaamheid bevatten. Dit roept de vraag op naar de rol van regisseur van de provincie en de instrumenten die daarbij horen. Daarom stelt de conceptnota ook dat de provincie wil inzetten op

kwaliteit. Dat zal de provincie geld kosten, bijvoorbeeld inzake landschappelijk bouwen, het instellen van een kwaliteitsteam, duurzaamheid, of het stimuleren van woonplannen. Bij de Najaarsnota zal hieromtrent een voorstel liggen. De periode tot en met het jaar 2005, waarin een eenvoudig woonplan volstaat, zal gebruikt moeten worden voor het stimuleren van zaken en om ontwikkelingen in gang zetten. Zo kan verwacht worden dat na 2005 sprake is van een extra impuls van de woonplannen. Van de gemeenten zal gevraagd worden om in een woonplan gemotiveerd en onderbouwd doelgroepen aan te geven. Daarbij zal de bekeken worden of de breed gedeelde stelling dat herstructurering voor uitbreiding moet gaan, goed genoeg in de conceptnota is verwerkt.

Starters zijn in de terminologie van de conceptnota overigens mensen die zich voor het eerst op de woningmarkt begeven, huur of koop. Bij de voorgestelde bredere definities van starters komt immers de vraag naar voren wat nog het verschil is met de doelgroep van het reguliere contingent. Het experiment van Oldenzaal is niet in de nota vermeld, maar kan wellicht opgenomen worden als voorbeeld.

Inzake herstructurering telt woningbouw niet mee in geval van vervanging van gesloopte woningen door nieuwbouw tot hetzelfde aantal. Als er meer woningen worden teruggebouwd, moet rekening worden gehouden met de contingenten. Een en ander is immers gebaseerd op de woningbehoefte van mensen, meer specifiek de doelgroepen in het kader van de knelpunten. De knelpuntenpot kan overigens een goede stimulans zijn voor herstructurering, bijvoorbeeld bij het bouwen van woningen voor ouderen in de centra van de steden.

De heer VAN DER SCHOOT vraagt hoe groot de knelpuntenpot is.

Mevrouw DE VRIES geeft aan dat die 1.650 woningen bevat tot en met het jaar 2005 en 2.350 woningen na het jaar 2005, met 450 woningen voor het platteland en de overige woningen voor de economische kernzones, toegespitst op Assen, Hoogeveen, Meppel, Emmen en Coevorden. Coevorden is toegevoegd omdat het als substreekcentrum gelegen is in een van de zones is die volgens het POP en het Kompas voor het Noorden de economische groei moet opvangen. Bij het investeringsbudget stedelijke vernieuwing zijn bovendien vier

programmameenten aangewezen die voor een periode van vijf jaar een programma voor herstructurering moeten maken:

Hoogeveen, Meppel, Assen en Coevorden.

Emmen doet rechtstreeks zaken met het Rijk. Ook uit het ABF-onderzoek blijkt dat bij de opgaven van de steden Coevorden erbij past.

Is de doelstelling inzake verbouwing van boerderijen realistisch? Het is bekend dat jongeren vragen om de mogelijkheid om een boerderij op te splitsen in meerdere appartementen. Een dergelijk initiatief kan ook van gemeentewege komen. Ook het feit dat er geen contingenten nodig zijn, kan in het voordeel van deze doelstelling uitwerken.

Het is van groot belang dat er sprake is van realistische claims op grotere contingenten. Een achterliggend probleem is dat bewerkstelligd moet worden dat toegedeelde contingenten, claims op grond van woonplannen, daadwerkelijk gebruikt worden voor de bedoelde bouw. De komende periode moet dan ook bekeken worden of de contingenten wellicht pas toebedeeld moeten worden als er een concreet project is dat past binnen zowel het woonplan als het POP. De keerzijde is dat dit kan neerkomen op "die het eerst komt, het eerst maalt".

De heer FONK merkt op dat een en ander bedoeld is om de haalbaarheid van de gemeentelijke plannen te toetsen. Tot 1999 zijn immers 1.138 geclaimde woningen niet gebouwd.

Mevrouw DE VRIES kent geen cijfers waaruit blijkt dat de gemeenten minder hebben gebouwd dan was bedoeld. Wel maakt het ABF-rapport het verschil duidelijk tussen de POP-aantallen en de gewenste mogelijkheden.

Dat eenzelfde benadering voor de ISV-gemeenten moet worden gekozen, wordt overigens onderschreven.

Het is ten dele waar dat de doorkijk voorbij het jaar 2010 speculatief is. Dat geldt immers voor alle aannames, ook die van het Ministerie van VROM. Bovendien is een Drents perspectief toegevoegd, omdat deze provincie nog steeds aan inwoners wint.

De rode contouren zoals die in de Vijfde nota over de ruimtelijke ordening aan de orde zijn, verschillen hemelsbreed van de contouren die Drenthe reeds kent. Het gaat om contouren, soms slechts lijntjes, die worden vastgesteld op bestemmingsplanniveau en niet om concrete beleidsbeslissingen. Wie echter ook maar een meter van de rode contouren van minister Pronk wil afwijken, zal een wijziging moeten laten

goedkeuren door het Rijk. In een afweging van maatschappelijke belangen en kwaliteit van het landschap wijst het college dergelijke contouren af.

De heer ENGELS wijst erop dat in het ABF-rapport staat dat een regisserende provincie van de toekomst niet moet kiezen voor een contourenbenadering.

(De heer Baas verlaat de vergadering.)

Mevrouw DE VRIES onderschrijft de ingenomen stellingen inzake het permanent bewonen van recreatiewoningen. Handhavingsverordeningen om dit tegen te gaan, roepen nu echter reeds veel discussies met gemeenten op. De gemeente Noordenveld mag hier als goed voorbeeld dienen, waar een overgangsrecht is vastgesteld en een streng handhavingsbeleid.

De knelpunten vragen om een oplossing die niet al te lang op zich laat wachten. Met de nodige zorgvuldigheid wordt een traject ingegaan van ongeveer twee maanden om de inspraak af te ronden en zoveel mogelijk groepen, bijvoorbeeld woningbouwcorporaties, gemeenten en zorgaanbieders, erbij te betrekken. Een discussieronde à la Provincies-van-de-toekomst vergt volgens de huidige cyclus echter te veel tijd. De conceptnota komt beschikbaar op Internet, met de mogelijkheid om een reactie te geven. Via advertenties zullen burgers erop gewezen worden dat de conceptnota ingezien kan worden op de gemeentehuizen. Ook is er de mogelijkheid om in te spreken.

In het ABF-rapport is het Drentse aspect in beeld gebracht van de Langman-afspraken in termen van huisvesting. Daarbij hoort ook aandacht voor de consequenties van de Hanze- en de Zuiderzeelijn. Als er over tien jaar een magneetzwefbaan ligt, kan alsnog een woonverkenning worden ingesteld om te bezien of de aannames van de woonverkenningen stroken met de werkelijkheid.

De heer KUIPER verwijst naar de prognose voor Drenthe bij de verkenning inzake de magneetzwefbaan. Daarbij zou sprake zijn van een negatief werkgelegenheids- en wooneffect. Zijn die prognoses meegenomen?

De heer PETERS merkt op dat de magneetzwefbaan pas na het jaar 2010 in beeld komt.

Mevrouw DE VRIES legt uit dat deze prognoses niet zijn betrokken bij het onderzoek.

Op het vlak van duurzaamheid kan toegewerkt worden naar een convenant inzake duurzaam bouwen met de gemeenten.

Het schuiven met contingenten is momenteel ook reeds mogelijk. Het gaat dan echter niet om schuiven van een grote kern naar een kern met een contour. Normaal gesproken kan er binnen het POP geschoven worden, van een waardevolle kern naar een minder waardevolle kern en rekening houdend met het omgevingsbeleid, mits de betrokken gemeente een structuurvisie opstelt. Het staat gedeputeerde Weggemans in het algemeen vrij om uitspraken te doen. De mening van het college echter staat in de conceptnota.

De heer ENGELS vindt dat de eerstverantwoordelijke gedeputeerde in een gesprek met de heer Weggemans duidelijk moet maken wie er op deze portefeuille namens de provincie spreekt.

Mevrouw DE VRIES geeft aan dat ook het college aandacht heeft voor starters. De conceptnota onderbouwt dan ook de stelling dat concrete projecten voor starters woningen moeten opleveren die daadwerkelijk aan starters toekomen.

Mevrouw MELLINK constateert dat de heer Engels nog steeds niet weet wat starters zijn.

Mevrouw DE VRIES geeft aan dat de hoeveelheid starters nog onbekend is. Wel is duidelijk dat er voor starters veel meer mogelijkheden zijn dan alleen de nieuwbouw of verbouw uit de knelpuntenpot. Starters kunnen vaak binnen het bestaande contingent een oplossing vinden of kunnen op de huurmarkt terecht. Ook in het kader van een koopsubsidie of het herstructureringsbeleid van een woningbouwcorporatie liggen heel goede mogelijkheden voor starters.

De provincie is overigens onbekend hoeveel koopsubsidie is uitgegeven voor de aankoop van huurwoningen. Deze regeling is nog zeer jong en wordt ook niet uitgevoerd door de provincie. Een provinciaal voorkeursbeleid ligt niet voor de hand, ook met het oog op de benodigde differentiatie tussen gemeenten. Gemeenten zijn goed in staat om dergelijke zaken eventueel te regelen.

Ook voor de nota Bouwen en wonen van de provincie Groningen is gebruikgemaakt van

dezelfde gegevens als bij de conceptnota en de nota van staatssecretaris Remkes. De aannames zijn op elkaar afgestemd, zonder dat dit betekent dat de provincie Drenthe de problemen van de provincie Groningen moet oplossen.

Het tijdpad bij vaststelling van de conceptnota lijkt wat krap. Juist daarom wordt in overleg met de gemeenten bekeken of de datum van 1 januari 2002 haalbaar is. Emmen loopt inmiddels niet meer achter bij het bouwen van woningen. In het afgelopen jaar heeft deze gemeente de meeste woningen gebouwd van heel Drenthe.

De kosten voor het ABF-onderzoek worden gedragen door een potje met beperkte middelen voor zaken in het kader van het POP. De kosten bedragen tussen de f 15.000,-- en f 20.000,--.

TWEEDE TERMIJN

Mevrouw MELLINK herhaalt de vraag over een antispesulatiebeding en het eventueel voor ouderen aanpassen van de woning uit de knelpuntenpot.

De heer FONK vindt het van belang dat er alsnog een ronde langs de burger wordt gemaakt. Is het daarnaast absoluut noodzakelijk om de nota op 10 september vast te stellen, met het oog op de Najaarsnota? Kan deze datum niet naar achteren worden geschoven?

Er is opgemerkt dat de spanning op de woningmarkt zou toenemen door een grotere werkgelegenheid in het Noorden. Het gaat daarbij om het faseverschil uit het Kompas van 43.000 banen. Als deze vacatures worden vervuld door mensen uit de regio ontstaat er echter toch geen spanning op de woningmarkt?

De heer KUIPER heeft gehoord dat er wellicht een convenant over duurzaam bouwen gesloten kan worden. Kunnen de gemeenten echter ook in de uitvoeringsfase begeleiding van de provincie verwachten?

Mevrouw DE VRIES wijst erop dat de provincie de gemeenten op een niet-betuttelende of bevoogdende manier te hulp wil zijn om meer kwaliteit in de plannen te krijgen. Die hulp betekent personele inzet en geld. De financiën komen ter sprake bij de Najaarsnota. Het is niet duidelijk waarom de aanpassing van woningen voor ouderen uit de knelpuntenpot betaald moet worden. Het gaat dan immers om

reeds bestaande woningen. Het zou dan ook jammer en onnodig zijn om daar een contingent voor te gebruiken.

Mevrouw MELLINK maakt duidelijk dat het om kwaliteitsverbeteringen moet gaan.

Mevrouw DE VRIES is van mening dat contingenten per definitie kwantitatief zijn. Het gaat immers om aantallen woningen. Het aanpassen van reeds bestaande woningen levert geen nieuwe woning op. Het hoeft ook niet gedragen te worden door de knelpuntenpot.

Mevrouw MELLINK is van mening dat aanpassing mogelijk maakt dat deze doelgroep hun woning kunnen blijven bewonen.

Mevrouw DE VRIES maakt nogmaals duidelijk dat voor dergelijke wijzigingen de knelpuntenpot niet nodig is.

Het antispeculatiebeding staat niet in de conceptnota. Wellicht is het goed om dit beding in de nota op te nemen bij de mogelijkheden voor de gemeente. Een dergelijke maatregel kan echter waarschijnlijk niet afgedwongen worden.

De gemeenten wachten momenteel tot de provincie de besluitvorming rond de conceptnota afrondt. Daarbij moet de nodige zorgvuldigheid en snelheid worden betracht. Op Internet worden de burgers om een mening gevraagd. De conceptnota ligt bovendien ter inzage in de gemeentehuizen. Ook komen er informatieavonden. Nagedacht zal worden of die even-tueel opengesteld kunnen worden voor burgers. In het korte tijdsbestek kan daarmee misschien zowel aan de door de gemeenten gevraagde snelheid als de vraag om de burgers erbij te betrekken worden voldaan.

De heer FONK vindt dit een mooie tussenoplossing. Hoe staat het echter met de datum van 10 september?

Mevrouw DE VRIES antwoordt dat de datum van 10 september gehaald moet worden om de snelheid in het proces te houden, zodat er zo snel mogelijk iets kan gebeuren voor, bijvoorbeeld, starters en woonvormen voor ouderen. In feite gaat het om niet meer dan een actualisering van de verdeling in contingenten in het POP. Inzake de arbeidsmarkt is door het ABF een aanname gemaakt, inclusief enkele specifieke noordelijke punten zoals de groei met 43.000 banen volgens de afspraken van Langman. Meer werkgelegenheid zal mensen van

buiten aantrekken. Dat opgeteld bij de normale migratie betekent een grotere instroom voor de woningbouw. Er is niet specifiek gekeken naar, bijvoorbeeld, de effecten van een magneetweefbaan of een HSL.

De heer PETERS vindt het jammer dat zowel gedeputeerde als andere sprekers niet hebben gereageerd op het idee van welstandsvrij bouwen en de rol van de welstandscommissie.

Mevrouw DE VRIES geeft aan dat in de conceptnota extra aandacht aan kwaliteit besteed wordt. In het kader daarvan kan iets gebeuren aan welstandsvrij bouwen. Het is vooralsnog echter onduidelijk of de provincie dit alleen of samen met de gemeenten kan regelen. Dit punt heeft echter de aandacht.

De VOORZITTER stelt vast dat het stuk in eerste aanleg voldoende is besproken. Bij de definitieve bespreking in september zal overigens meer tijd voor behandeling worden uitgetrokken.

9. Statenstuk 843, Instelling en Verordening Provinciale Commissie Verkeer- en Vervoerberaad Drenthe

De heer FABER stemt in met het stuk. Artikel 3, vierde lid, stelt dat het werkplan aan gedeputeerde staten wordt aangeboden. Het ware goed als dit plan echter ook aan provinciale staten wordt aangeboden. Artikel 11 maakt immers duidelijk dat ook de verslagen aan provinciale staten worden toegezonden.

De heer BOMHOF stelt dat Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid (ROV) Drenthe plus Provinciaal overleg verkeer en vervoer Drenthe (POVVD) samen PCVVD maakt. Van deze nieuwe structuur wordt meer effect verwacht dan de oude opzet. In de COVER-evaluatie bleek immers reeds dat een aantal zaken verbetering behoeft. Het ROV Drenthe kan meer initiatieven tonen, gemeenten en belangenorganisaties kunnen meer betrokken zijn bij ROV-zaken, de uitvoering en projecten laat soms te wensen over en er zou meer aandacht besteed kunnen worden aan de monitoring en prioritering van projecten. De deelnemers van de oude ROV Drenthe, waarop flink wat kritiek was, komen allen terug in de PCVVD. In de nieuwe vorm kan men echter veel beter ondersteund worden door ambtenaren van Rijk, provincie, gemeenten en door belangengroeperingen in de adviesgroep Duurzaam Veilig. Deze adviesgroep moet het

voorbereidende werk doen inzake afstemming van plannen, voorstellen voor nieuwe projecten, prioriteiten, verdeling van de verkeersveiligheidsgelden van f 1 miljoen per jaar, bewaken van voortgang van uitvoering, monitoring en effectmeting. Hieraan moet de adviesgroep dan ook de nodige aandacht geven. Moet de provincie voor deze belangrijke adviesgroep geen summier reglement vaststellen over vergaderfrequentie, wijze van besluitvorming, rol van voorzitter en secretaris? Dat is toch verstandig in de aanloopfase, ook met het oog op voldoende betrokkenheid van de partijen? Een nog op te richten consumentenplatform is bedoeld voor alle belangengroeperingen die niet in de adviesgroep zitten. Het college moet de taakstelling van het platform, gedefinieerd in termen van openbaarvervoerstaken, vooral ruim en open opvatten. Zoveel mogelijk betrokkenen moeten immers een kanaal vinden om zorgen en meningen te ventileren over het gehele verkeers- en vervoersbeleid.

De PCVVD nieuwe stijl zal jaarverslagen afleveren, met daarin een oordeel over het eigen functioneren als bestuurscommissie op grond van de Provinciewet. Met het oog op de zorg voor onafhankelijkheid lijkt het een goede zaak als periodiek, bijvoorbeeld om de vijf jaar, een externe evaluatie zal plaatsvinden inzake PCVVD, de adviesgroep en het consumentenplatform. Daarbij moet ook blijken wat de inbreng van partijen is geweest en welke verbeteringen eventueel nodig zijn.

De heer SLUITER gaat akkoord met het stuk.

De heer VAN DER SCHOOT gaat eveneens akkoord met het stuk. Hoe is echter het functioneren van het ROV Drenthe beoordeeld? Waarom is dat uitbesteed aan KPMG? Wat heeft dat gekost? Kan de adviesgroep niet beter Veiligheidsvoortgang heten? Men zou dan eens per jaar op een A4-tje verantwoording kunnen afleggen.

Mevrouw MEDEMA gaat akkoord met het stuk.

De heer KUIPER stemt in met het stuk. Bij de argumenten onder 1.3 staat dat de verantwoordelijkheid van de provincie is gewaarborgd. Provinciale staten kunnen gedeputeerde staten dus op de uitvoering aanspreken. Bij 1.2 wordt echter vermeld dat de provinciale commissie een eigen bevoegdheid

krijgt. Hoe valt dit met elkaar te rijmen? Waarom komt in het stuk niet tot uitdrukking dat de invloed van de reiziger bepalend kan zijn? 3VO heeft een andere benadering gekozen. Wat is hierop de reactie van het college? Welke positie neemt 3VO in?

Mevrouw HUISMAN gaat akkoord met het stuk. 3VO kan overigens van zich laten horen via de adviesgroep.

De heer SWIERSTRA bedankt voor de instemming met de voorgestelde, vergaande koerswijziging, waarmee wordt ingespeeld op de nieuwe eisen van de samenleving aan verkeer en vervoer. Daarbij behoren de maatschappelijke organisaties een nadrukkelijke plek te krijgen. De politieke verantwoordelijkheid van de provincie is bij dit alles duidelijk. Dat betekent dat het werkplan ook aan provinciale staten wordt aangeboden. De tekst van artikel 3, vierde lid, zal daarop worden aangepast, onder voorbehoud van instemming van de verschillende bestuurlijke en maatschappelijke partners. Op die maatschappelijke organisaties is de nodige kritiek geuit. In sommige jaren ging het heel goed, terwijl in andere jaren de effectiviteit wat minder was. Bij deze herijking is een onafhankelijk deskundig bureau ingehuurd, KPMG, met het oog op het waarborgen van de objectiviteit. De kosten van een en ander zullen aan de commissie nader worden meegedeeld.

Het laten vaststellen door de staten van een reglement voor de adviesgroep is niet verstandig. Het gaat slechts om de hoofdstructuur. De (onafhankelijke) werkwijze is een zaak van de partners zelf.

Een van de adviescommissies wordt gevormd door het OV-platform, een vooruitgeschoven post waarvan de taak ruim zal worden uitgelegd. In overleg met de verschillende partners zal bekeken worden hoe de belangen van de samenleving gecoverd kunnen worden zonder dat er sprake is van onevenwichtigheid in de relatie tussen legitimiteit en deskundigheid.

Evalueren is bij dit alles is een must, omdat de geschiedenis leert dat zaken regelmatig bijgesteld moeten worden. Onafhankelijkheid en effectiviteit van de samenwerking in het algemeen en de effecten van de reorganisatie in het bijzonder, moeten ieder jaar bij de bespreking van het werkverslag en de vaststelling van het nieuwe werkplan worden betrokken.

De ROV Drenthe is beoordeeld door KPMG, met gebruikmaking van de waarnemingen van de partners in het geheel alsmede de nodige objectieve gegevens. Suggesties over naamgeving van de adviesgroep worden meegenomen. De commissie zal zich hierover beraden, waarbij de nadruk op het begrip ROV zal liggen.

De verantwoordelijkheid van gedeputeerde staten wordt voor een deel gedelegeerd aan de provinciale commissie. Daarnaast is het duidelijk dat de invloed van de reiziger zal toenemen via het OV-platform en het consumentenplatform. Bij de behandeling van de concessieverlening zal overigens ter sprake komen dat het college van zins is om nieuwe innovatieve producten te laten ontwikkelen door groepen waarbij reizigers per gebied of product zijn betrokken.

3VO is niet enthousiast over de wijziging, omdat het ROV Drenthe in de oude vorm veel onafhankelijker en zelfstandiger kan opereren. De andere partners zijn het daarmee niet eens. Ook het rapport van KPMG maakt duidelijk dat verbetering op dat vlak niet mogelijk is in de oude vorm. Vandaar dat gekozen is voor het efficiënt en effectief ineenschuiven van de werk- en bestuurlijke organisatie. Daarbij spelen ook elementen zoals subsidieverlening aan de verschillende partners een rol. Over een en ander is veelvuldig met 3VO gesproken. Men gaat dan ook con amore mee met de nieuwe structuur.

De VOORZITTER stelt vast dat het statenstuk de A-status behoudt.

10. Sluiting

De VOORZITTER sluit om 16.46 uur de vergadering.

TOEZEGGINGEN: Geen.